

פּרפּראות לַפּרשֶׁת - לָג בְּעֶמֶר

לְאוֹר תּוֹרַת מֶרְן הָרֵב מְרִדְכִי אֱלִיָּהוּ זצוק"ל

טובה אישית...

רבי שמעון בר יוחאי טען בפני חבריו כי כל מה שעשו הרומאים היה זה רק לצורך עצמם ולא לצורך עם ישראל. בשל דבריו אלו, הרומאים כעסו עליו ורצו להרוג אותו. רבי שמעון נמלט יחד עם בנו – רבי אלעזר והם הסתתרו במערה עד אשר תתבטל הגזרה.

שואל מרן הרב זצוק"ל: מדוע רצו הרומאים להרוג את רשב"י? הרי כל מה שאמר זה: שכל מה שעשו לצורך עצמן עשו! כך היא האמת, והראיה שמובא בגמרא כי לעתיד לבוא יבואו האומות ליטול שכרן מהקב"ה, והראשונה שמתיצבת היא מלכות רומי, שטוענת שעשתה הרבה למען עם ישראל שיעסקו בתורה: בנתה למענם "שווקים", "מרחצאות" שיתעדנו בהם, ויהא להם פרנסה ברווח מהשווקים, ויהא להם פנאי ללמוד תורה. והקב"ה דוחה טענותיהם כדברי רשב"י, שהכל לצורך עצמן עשו.

אלא מסביר הרב: ישנם אנשים (פוליטיקאים למשל...) שעמלים בכל כוחם לעשות שלום בין ישראל לישמעאל. את מעשיהם הם מסבירים שהם עושים זאת למען כלל ישראל, אולם האמת היא שמעשיהם נעשים אך ורק לטובתם, לצורך כבודם! יש אחד שחשקה נפשו לקבל פרס נובל! האחר, רוצה לסיים את תפקידו באופן שכולם יהללו וישבחו אותו. טובת עמו לא תמיד עומדת בראש מעייניו, שהרי במעשיו הוא דווקא גורם לצער וסבל לבני עמו ולנתק מהעם חבלי מולדת ולמוסרם לאויב שהוא השולט בהם ומשם הוא ממשיך לפגוע בעם ישראל.

פתאום באים מנהיגים ורבנים אשר מתריעים קבל עם ועולם כי זהו שקר! וכל מעשיהם של אותם אנשים הוא אך ורק לטובתם האישית ולא לטובת ישראל, שהם גורמים מלחמה ומהומה ולא שלום. וכואב לרומי שיתפרסם בעולם כולו השקר הזה שלהם, על כן חששו הם שמא דברי רשב"י יתקבלו. כדי להמעיט בחשיבותו, הרומאים אף לא היו מוכנים לקרוא לרשב"י בתואר 'רבי' אלא כינוהו בשמו, 'שמעון' בלבד, משום שחששו שדבריו יתקבלו.

חינוך תחילה

רשב"י הסתתר במערה מחמת הרומאים ביחד עם בנו רבי אלעזר. יש להבין לכאורה: מדוע לקח רשב"י את בנו הקטן אלעזר איתו למערה, מדוע שיתייסר איתו בתנאים הקשים במשך שנים?

אלא אומר הרב, הסיבה היא שרשב"י רצה לחנך את בנו, ובחינוך הילדים אי אפשר להתחשב בקשיים, וצריך לעשות כל מה שנתן כדי לחנכם מקטנות ללמוד תורה במסירות ובעיקר בעמלה של תורה. רשב"י חשש להשאירו בחוץ מפני שהרומאים מסתובבים בחוץ וישפיעו על חינוכו.

חיבוב מצוה = אהבת התורה

הגמרא במסכת שבת (דף ל"ג ע"ב) מספרת כי לאחר שרבי שמעון בר יוחאי אלעזר בנו שהו במערה במשך שנים עשרה שנה, בא אליהו ועמד על פתח המערה ואמר: "מי יודיע לבר יוחאי שמת הקיסר והתבטלה הגזרה?"

כששמעו רשב"י ובנו את דברי אליהו הנביא, יצאו מהמערה וראו אנשים חורשים, זורעים ועמלים לפרנסתם במרבית שעות היממה.

התפלאו רשב"י ורבי אלעזר על התנהגותם של בני האדם ושאלו בפליאה: "מניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה?!" כל מקום שנתנו בו עיניהם מיד נשרף.

יצאה בת קול ואמרה להם: "להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערכתכם!"

חזרו למערה ושהו בה עוד שנים עשר חודש. יצאה בת קול ואמרה להם: "צאו ממערכתכם!" יצאו, וראו זקן אחד שלקח שתי חבילות הדסים ורץ איתם בערב שבת בין השמשות.

שאלוהו: "למה אלו לך?"

אמר להם: "לכבוד שבת!"

הוסיפו ושאלו: "ומדוע שתי חבילות?"

ענה להם: "אחת כנגד 'זכור' ואחת כנגד 'שמור'."

אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר בנו: "ראה כמה חביבות המצוות על ישראל!"

כשיצאו רשב"י ובנו רבי אלעזר בפעם הראשונה מן המערה היתה להם טענה כלפי הבריות: כיצד הם עוזבים את התורה, שהיא חיי עולם, ומתעסקים בעולם הזמני הזה? ומתוך כך היו הולכים ומחריבים את העולם.

אולם, מסביר הרב, טענה זו נבעה מתוך ראייתם את עצמם; אך לא כל אחד יכול לעסוק בתורה ובמצוות באופן כל כך עליון כפי שעשו שניהם. על כן, הורתה להם 'הבת קול' שיחזרו למערכתם. ביושבם במערה, למשך שנה נוספת, התבוננו והבינו שלא כל האנשים במדרגתם.

כשיצאו בפעם השניה, ראו את הזקן רץ לדבר מצוה בערב שבת, למרות זקנותו. מתוך הדקדוק של הזקן בקיום המצוות הבין רשב"י, שלא הזלזול בתורה גורם לאנשים שלא לעסוק בה, שהרי זקן זה מכבד ביותר את התורה ואת מצוותיה; אלא שטרדת הפרנסה היא שמביאה אותם לעמל בעבודתם. אשר על כן, אמר רשב"י לבנו: "ראה כמה חביבין המצוות על ישראל!", ומתוך כך הבין את יחסם של ישראל לתורה כולה.

בְּמִלְחָמָת שִׁשִּׁת הַיָּמִים שֶׁהָיְתָה קְרוֹבָה לְלִ"ג בְּעֶמְר, וְרָצוּ כָּמָה רַבָּנִים לַעֲלוֹת לְצִיּוֹן שֶׁל רֶשֶׁב"י, וְלֹא נָתְנוּ לָהֶם מִבְּחִינָה בְּטוֹחוֹנִית, וְהָיָה לָהֶם צָעַר גָּדוֹל. רֶשֶׁב"י נִגְלָה בְּחִלּוֹם לְכָמָה אֲנָשִׁים, וְאָמַר לָהֶם: "אֲנִי נִמְצָא בְּנֶגֶב עִם הַחִיָּלִים לְשֹׁמֵר עֲלֵיהֶם וְלֹא תִמְצָאוּ אוֹתִי בְּמִרוֹן". וְאָכֵן הָיְתָה הַצִּלְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזָכוּת רֶשֶׁב"י עֲמָדָה לָעַם יִשְׂרָאֵל.